

P. 11.132

CERNĂUȚI — RÂMNICU-VÂLCII

MARTIE-IUNIE 1944

Făt-Frumos

ANUL XIX

Nr. 2—3

Artă
Literatură

Director: LECA MORARIU
Secretar de redacție:
Octavia Lupu-Morariu

Știință
Viață Socială

SF. DUMITRU (Suceava)

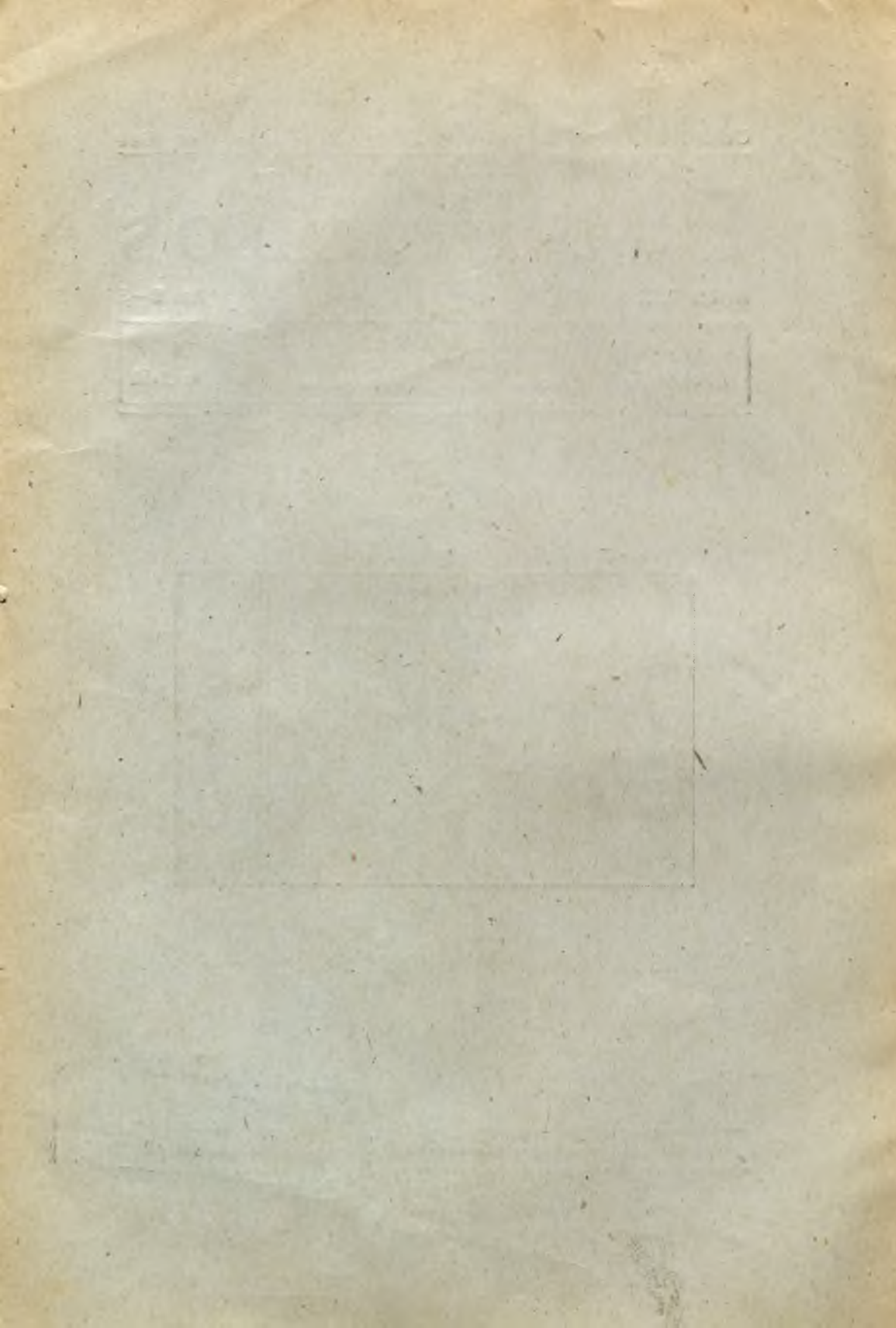
ctitorie a lui Petru Rareș, zidită în 1534 - 1535

Redacția și Administrația: Râmnicu-Vâlci, str. Apostol Dumitrescu, 18

Tip. „UNIREA” R-Vâlcii

3464 935.147

111393

Nu se impru-
mută acasă.

CERNĂUȚI — RÂMNICU-VÂLCEI

MARTIE-IUNIE 1944

Făt-Frumos

ANUL XIX

Nr. 2—3

Artă Literatură	Director: LECA MORARIU Secretar de redacție: Octavia Lupu-Morariu	Știință Viață Socială
--------------------	---	--------------------------

Victoriei noastre - Închinare!

În cumplita răzbubuire a vremuirii care, *cu trupul*, ne-a dislocat până la sute de kilometri, în aceste ceasuri ale Răstignirii, când dăvioasa emblemă „*Bu-co-vi-na*” se nimbează cu urcarea unei noi Golgote și când până și Candelă veșnic vie dela Putna, înfiorată, își tremură sfântul ei sâmbure de Lumină — primul nostru gând fie rugăciunea de profundă recunoștință, așternută pe țărâna dar și pe avântul celor ce se dăruiesc Supremului Sacrificiu acolo, unde noi stăruim a fi *cu spiritul*.

Așadar: Crâncenei Jertfe din marea Vale a Plângerii dar și din sfânta Biserică a Vredniciei străbune, care-i astăzi *Moldova* — o clipă de creștinească și românească cucernicie!

Revista „Făt-frumos“

Ne vom întoarce înapoi!

Ne vom întoarce înapoi
Spre țara visului domnesc,
Pe unde azi tristeți doinesc
Fără ciobani și fără oi.

Amarnice furtuni se zbat
Și umbrele-s așa de lungi,
Că niciodată nu le-ajungi
Când urcă 'n cete peste sat.

BIBLIOTECA
DOCUMENTARĂ
ORAȘUL PIATRA NEAMȚ

14393

3164

935.147

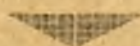
Livezile s'au istovit
De-atâta secetă 'n pridvor.
E jale peste tot, e dor,
Doar stelele ies la privit.

Peste morminte de voivózi
E tot pustiu și buruieni;
Iar afânatele poieni
Se uscă sub prundiș de bozi.

Azi nimenea nu mai cunoaște,
Când seara întristată-amurge,
Cum mirul lunii lin se scurge
Pe verzi-întunecate moaște...

Spre țara unde numai noi
Mai creștem, fără să se vadă;
In Bucovina de baladă,
Ne vom întoarce înapoi!

GEORGE DRUMUR

„Ethnos“

Altă minune a mai trainicei Culturalități inoficiale și chiar periferice! Ca d. p., mai ieri, „Țara Bârsei“ a lui Axentie Banciu, ori ca „Arhivele Olteniei“ lui C. D. Fortunescu. Sau cum cu-vintează chiar *gnothi seautonul* lui Ion Diaconu: „tot mai sânt în țara noastră asemenea devotați ai studiului desinteresat“, cari „nu-și supralicitează munca științifică pentru confortul universitar“ („Ethnos“ An. II, fasc. 1-2, 373). Mai precis: „prin banul lui modest, fără sprijinul oficialității“, un oarecare... supra-și-ultra-doctor Ion Diaconu, ne uimește cu această „faptă științifică“, cu acest „act patriotic legitim și prea rar la noi: să cercetezi și să publici fără sila doctoratelor sau strein de aspirația aranjată la solemnele catedre universitare!“ (acelaș „Ethnos“, 345)!

Dar superioara valoare spirituală Ion Diaconu nu trebuie

degradată prin derivarea ei numai din puținătatea studiului și muncii științifice, I. Diaconu fiind mai presus de toate un exemplar rar, un binecuvântat cu ceea ce aduce insul născut, iară nu făcut !

În școala acestui fericit întrupător și al harului moștenit, deci nu numai al studiului (căci, în cazul din urmă I. D. ar putea fi — ca vai, atâtea ! — doar numai un simplu profesor universitar !) — în școala lui intri 'ntotdeauna cu sârg. Le mărturisim acestea, oricâte rezerve vom ridica (altcândva) și față de magistralul nou volum „Ethnos“, de care ne ocupăm azi.

E deci la I. D. (adevărat ucenic al lui O. Densusianu) nu numai un vast grânar de erudiție, și erudiție chiar torențial de pletoric etalată, ci și atâtea foarte îmbietoare expresivitate.

Rar element lexic, atât de mărginaș, ca să nu fie binevenit plasticizării: Critica cutărui neisprăvit e doar o *flușturătură* (302); bieteale noastre efemere nemernicii literare — niște „*olicieli* românești“ (405). *Ignoranța* cutărui „maniac al tiparului“ (340) „s'așterne imperial“ (322). La fel de viabilă, caracterizarea de amployare; iată-l pe M. Sadoveanu „învăluit în straturi opace de singurătate“ (313), iar ahotnicescul G. T. Niculescu-Varone — „un abecedarist al atât de încercatului folklor (= folclor) român“ (341). Și-o inepuisabilă inventivitate: fie numai lexică, în creații spontanee ca: *Omagiomanie* (332) și *sfertodoctii* (388) cei mai puținținei decât semidoctii — sau în sinteze ca: „Acum orice agramat care bâlbâie câteva silabe englezești e mare traducător din ...italienește ! !“ (400).

Stilist de marcă, I. D. se înverșunează aprig „față de geniul acestei limbi superioare ce a avut să fie mutilată de condeiul ponciș al multor corciturii sub-naționale“ (347).

* * *

Dar într'un atât de colcăitor frământ, într'un așa temperament de pronunțat „spiriduș“, nu e mirare că bunul-cumpăt își mai pierde echilibrul și că, d. p., tămâia superlativ-gratuit irosită cacofonicului D. Caracostea (301, 410) e compensată cu pătimașă năpustire asupra proeminentului Al. P. Arbore, acel Al. P. Arbore care, nefiind un I. Diaconu (admirator al lui D. Caracostea, Basil Munteanu și G. Călinescu), cu adevărat și cu tot dreptul se comportă chiar așa cum îl arată I. Diaconu, anume: „Ca un

zeu detronat de pe Olimp¹⁾, Al. P. A. bubue și fulgeră în contra tuturor *sartoizilor* culturali, care prin metode opace au siluit sufletul popular românesc, vrând să-l *culturalizeze*" (367). La fel de disproporționată o vedem și juxtapunerea: Al. Philippide, numai „tipul eruditului ucis de imensitatea teancului de fișe“, iar: „Acea monumentală *Origine a Românilor*.. cel dintâi labirint uriaș al filologiei românești" (408) — față de (profesorescul²⁾ și hilariant-prolixul) M. Dragomirescu, „un estetician român de proeminență europeană" (392)! Precum pentru noi³⁾ calificative ca: Ovid Densusianu, „în folklor (= folclor) un revoluționar" (325) și O. D. „benedictinul fără egal al științii (= științei) și culturii românești" (396) și *savantul* „fără nici o replică în vremea lui și în multe secole" (393), — constituiesc totatătea hiperbole de circumstanță.

Ba hiper-avântatul I. D. ajunge chiar năzdrăvan — scoțându-l pe Călinescul dioscurilor Al. Rosetti și D. Caracostea (O. Călinescu, regardatul cu nemeritată atenție în acelaș „Ethnos" 26, 310, 331) chiar *critic și istoric literar* (320)!

Ci, asemenea dezghinuri sunt princiar ispășite cu un avertisment ca d. p. acesta: „pentru moartea doinei, a baladei, a colindului, a bocetului nu va fi o înviere de apoi..." (344-345).

* * *

Și astfel, nesocotindu-ne astăzi rezervele mărunte pe cari urmează să le afirmăm cu alt prilej față de noul „Ethnos" al lui I. Diaconu, — darul trudei și al râvnei lui I. Diaconu rămâne un impresionant moment al culturalității noastre... nu numai provinciale...

Leca Morariu

1) Și cine s'ar îndoi că profundul Al. P. Arbore nu-și are Olimpul său!

2) Cum i-ar zice Ion Gorun, *Știi românește?*

3) Cf. Leca Morariu, *Pentru cântecul popular* 1933 și Idem, *Folclor a-aservit filologiei?! 1936* — apoi cutări marginalii ale noastre în rev. „Făt Frumos" (în desmoștenirea de astăzi nu putem preciza anul, n-rul) pentru *Literatura română modernă* a lui O. Densusianu.

Și iarăși C. Porumbescu stihuitor

I

Stihuitor l-am arătat pe Ciprian Porumbescu de repetate ori (vezi indicațiile din „Făt-Frumos” An. XIII 1943, 153), precum definitiv talent literar l-am vădit recent cu articolul *Prodigioasa spontaneitate creatoare a lui Ciprian Porumbescu*, în revista d-lui I. Diaconu „Ethnos” (An. II, fascic. 1-2, 152-168).

Iată-l acum (într’o uitată foaie din Muzeul Porumbescu ¹⁾, scrisă cu creionul) poet grav-epic, slăvindu-l, el, de două ori coborîtor din viața poloneză (Golembiowski — după Tată, Klodnicki — după Mamă), pe Ștefan cel Mare în luptă cu Craiul leșesc Ian Olbrich. Versurile ar fi să se cheme *Der Bukowinaer-Wald*.

Le reproducem întocmai, cu toate particularitățile lor ortografice.

De reținut e faptul că, fiind vorba de *Dumbrava Roșle*, țara, arată de Leșii înjuțați, e sămănată nu cu ghindă, ci cu jâr pentru fagi.

Și acum versurile în chestiune.

Leca Morariu

II

(Der Bukowina-er Wald)

1. Die Polen sind geschlagen, Fürst Stefan hat gesiegt
Der edle König Johann verwundet niederliegt.
Und zwanzig Tausend Krieger vom mächtgen Polenheer
Sie stehen da gefangen, beraubet aller Wehr.
2. Es geht die Sonne unter in roter Himmelsglut
Als hätte sie getrunken vom viel vergossenen Blut,
Als wollte sie verkünden von dieser wilden Schlacht
Auf ihren ewigen Bahnen mit glühender Zungenmacht.

1) Muzeu refugiat la: Suceava, București, Strejești și Râmnicu-Vâlcei

3. Da schickt der Polenkönig Gesandte schnell daher
Bepackt mit rotem Golde, so schimmernd und so schwer,
„Geht hin zu Stefan“ spricht er „und bietet dies ihm an.
Er soll mir wiedergeben die Krieger, mann²⁾ für mann“.
4. Es eilen hin die Boten zu Stefans hohem Zelt
Und sprechen mit den Dienern und zeigen Gold und Geld.
Und alle denken freudig: „Da kann man ewigen Ruhm
Dem grossen Fürsten bauen, sowie dem Fürstenthum“.
5. „Herr Fürst! Die Feinde bieten dies Lösegeld Dir dar,
Die Freiheit sollst Du geben der kriegsgefangenen Schaar!
Nim Herr und las errichten dafür an diesem Ort
Ein Denkmal, als des Ruhmes versteinert Kündigungswort“.
6. Der Fürst die Stirne faltet, sieht hin aufs weite Feld,
Wo rotes Blut nach dampfet, des Todes Ruf noch gelt..
„Nein! nicht ein Denkmal“ spricht er „aus Marmor, todt
und kalt;
Ein schöner³⁾ Denkmal zeichnet Rumänen-Kriegsgewalt!
7. „Schickt heim des Königs Boten, die Polen bleiben hier;
Sie selber sollen bauen ein Denkmal uns zur Zier:
Lasst gleich das Feld sie pflügen, wo wir gestritten heut,
Zwei Meilen in der Länge und eine Meile breit.
8. „Und Buchen lasst sie pflanzen, die Erde ist gut gedüngt,
Da wird ein Wald erstehen, der nimmer, nimmer sinkt.
Im Marke seiner Bäume strömt einst in Purpurglut
Das heute so reich vergossene Rumänen-Heldenblut.
9. „Die Baume sollen rufen bei Sturmeswehn, mit Macht:
Hier hat Rumanen-Stärke gesiegt in blutger Schlacht! —
Die Blätter sollen säuseln, von Zaphyrhauch gewiegt:
—Ruht aus, ihr müden Krieger, vom Kampf, wo ihr
gesiegt.“

2) Am aştepta: Mann fuer Mann.

3) Inadvertență a scrișului — probabil pentru: Ein schoenes Denkmal.

10. Und König Johannis Streiter, bei Sonn-und Mondeslicht
 Sie pflügen und sie pflanzen, bis manches Auge bricht.
 Doch auf dem weiten Felde erwächst in Fülle bald
 Als ewger Siegvörder der Bukowinaer-Wald.

Cyprian
 (= Ciprian-Porumbescu)

Bucovina în manuscrisele Academiei Române

Ms. 3055 rom. — Pastorale și circulări în trebi bisericești în Bucovina (1787—1794) de Episcopii Dosotei Herăscu și Daniil Vlahovici (vezi și art. lui L. Gherman din „Candela” asupra acestui manuscris).

f. 11: Creștinului să cade să păzască de tot lucrul rău: de ucidere, de curvie, de preacurvie, de zavistie, de furtușaguri, de vrajbă, de minciuni, de beție cari iaste începătura tuturor răutăților, de descăntece, de vrăji, de farmică, de cimpoșituri, de cuvintele cele înbălătoare și stricătoare de suflet, de priveghiile la morți cu cântice și cu jocuri; și visurile să nu le crează, căci cu visurile mult să înșală și duc sufletul la pierzare. Precum și nunțile și alte care sânt taine ale bisericii nu să cade voao creștinilor să le săvârșii cu jocuri, cu zicături și alte lucruri. La care adunări să fac și multe fără de legi. Cum și adunările ce faceți pila hramurile bisericilor, nu pentru evlavie sau cinste satului după cum să cade creștinilor, ci mai mult pentru jocuri și beții și alte fapte necuvioase, după cum face păgânii cei de demult.

f. 12. In loc să vă îndulciți sufletul cu rugăciuni curate, voi căutați cele deșarte și dulci cu scripcele; în loc să vă săguiți după desfătarea sufletului întru învățătură creștinească, voi încă vă învățați obicinuit la zile de sărbători a face scrânciobea și acolo adunându-vă vă dezmiardați cu toate lucrurile cele relea și vorbele cele deșarte și de acolo se nasc gâlcevi, bățai, batjocuri și alte multe răutăți.

f. 12 v. Au nu vă aduceți aminte, creștinilor, de vremile trecute cătă spaimă de Tătari și cu trecerea oștilor căte supărări,

câte greutate, cât amar, câtă frică, câtă grijă era întru voi de căuta fiește care loc de scăpare prin păduri, prin munți și prin crăpăturile pământului ca să-și apere viața... și ne-au dat milostivul Dumnezeu sub stăp. austricească a preînalt. și preput. În-părat losăf, stăpânire plină de bunătate... (Se vorbește apoi de lipsa de hrană).

f. 14... Adunări pre la scrânciobea să nu faceți și mai ales de acum înainte scrânciobea de acele niceodată să nu mai faceți, căci acela iaste un lucru f. rău și urât lui Dumnezeu. și prin agiutoriu cinstitei Administrații vom mijloci ca să o depărtăm și să o dezrădăcinăm dintre voi. Botegiunile, nunțile și a. taine bisericesti nu le săvârșiți cu jocuri, cu cântecele cele cu beție și a. necurății, ce mai bine cu ace cheltuială să ajutați pe cei săraci.

Cernăuți 3 Mai | 22 April 1788 Dosothei, Episcop Bucovinei.

P. conf. G. T. Kirileanu

Vlăstar Domnesc

Vlăstar Domnesc — Coconul e soare de frumos;
El azi cunună fruntea-i cu zece primăveri:
Și oasp' îi vin cu daruri coconii de boieri
Și peste toți El pare din basme Făt-Frumos.

Cu trup înalt de paltin, obraji-flori de meri,
Cu inima-i vitează, la tot mărinimos:
El este chip din chipul și os domnesc din os
Și sufletul din suflet — Strămoșilor de ieri...

Șoimarul îl învață să-și mănuiască arcul:
Ochește cu săgeata-i Coconul drept în țel
Și mulțumit surăde părintele-i, Monarcul...

„Hei! Nu departe sare surceaua de tulpină!”
— Cuvântă Domnul Țării, sclipind ochi de-oțel,
Și'n frunte își sărută, Lumina-i din Lumină!

Ion Buzdugan

Cirebire

Ce n-a fost, ni nu va fi ¹⁾

Io și mel' doi fraț (ce uan fost trei), noi ne-uan toț ănsurat tustrei; e mul'erile lu noi trei poredne.

Cmo noi uan cumparat sachi se pucșe. Noi mejen ăń lov. Ucis-uan o sărne. Fărminante n-uan vut. Noi ce ren duce cea carne lu mul'erile, neca marăńcu? Ren-o coce ăń boșche! Cași de uance (de Valdarsa) colo ăń Brian veden un foc. Tremet io cela mai betăru frate: — Ămna duce foc de colo! —

Ciia fost-a taț. Când a verit colo: — Bura zi! Reț-ăm da foc?

— Ce-r cu focu?

— Io și mel' fraț ucis-an o sărănă... Mul'erile-s poredne case; noi ren coce ăń boșche și munca. Lor nu le-n da niș.

— Ver spure cea ce n-a fost, ni nu va fi! E se nu, ver ramare cu noi! —

N-a știut spure! Ramas-a cu iel'!

Tremes-uam cela uatu frate. Și ie ăntrebat-a: — Spure cea ce n-a fost, ni ce nu va fi! Pa ti ren da fratele și focu. — N-a știut spure.

Io-l șteptu cu sărna oderita: Ce-s la dracu iel'? — Io m-uam reziedit. Vrut-uam la pucșă, ma me cuvintu: — Mai bire che nu l'au vo. — N-uam știut che-s iel' vii colo.

Io verit-uam mai apoi. Iel' ăntrebu manche: — Bura zi! — Ma io-uam ăntrebat: — Bura sera! — che vechi a fost nopta. Și mie-i fome! Tota zia fiu ăń lov e niș munca! Zic: — Daiet-ăm foc! —

— Noi te ren da foc și amindoi fraț, se-r tu spure cea ce n-a fost, ni nu va fi —

Io ganes: — Voi! Căń s-a me ciace nascut, io-m vut sto și dvaiset uani. Io-m posadit un bob la o ola. Cesta bob a nerastit părla cer. Io-m pre cele fol'e mes ăń cer către Domnu și zis lu Domnu: — Io reș me ciace rada cărsti! —

1) Variante la Iosif Popovici, *Dialectele române din Istria* II, 5-6 și Leca Morariu, *Lu frați noștri* 68.

Domnu m-a întrebat: — Căţ uani uari tu?

— Sto şi dvaset. —

Domnu a fost cuntenăt che io cu le ganes. Zebavit-a mire. E o sărne poidit-a bobu. Când io cavtu desupra, bobu nu-i! Domnu vut-a o bărise de posi. Io cu le ganes şi legu cele posi ura de uata. Facut-uam un lung şpag şi i-om zis lu Domnu: — Io meg jos, moii ciace cărsti. — Când io verit-uam vechi ăn jdolu, şpagu s-a prichinit! Io-m cazut la o mare ārpe. Tărles case căt uam putut. Lat-uam de case bălu, crampu, praliţa; tot uam cea ārpa stucit ocoli de mire şi pocle uam chia. Cesta n'a fost, ni nu va fi! —

Dela Anton Tvefici (de 53 ani) din Valdarsa, auzit în 7 Iunie 1932.

Traian Cantemir

O samă de rostiri săteşti

1. *Multe sânt pe lume | Şi n'au tâte nume* — zicea moşneagul Toader a Ienăchioaiei din Fălticeni-Oprişeni, în seara de 14 Aug. 1908. Adecă sânt multe, care dacă le-ai spune, te-ai încărca cu bucluc.

2. *Puţintele rele fac | Şi multă năpaste trag*, — dela acelaş, tot atunci.

3. *Țiganul își schimbă cuvântul, ca calul drumul, când îl leși din hăț* — dela Iordache Coptu din Probota, în 31 Aug. 1908.

4. *Frunză verde de cicoare, | Omul, de scârbă nu moare; | Dar nici multe zile n'are* — cânta un lăutar la o nuntă din Tătăruși, în sara de Marți 27 Ian. 1909.

5. *Straiul bun te învață a merge și banul te învață a grăi* — dela moşneagul Vasile Albu din Tătăruși, în 23 Prier 1909. Dacă ești îmbrăcat mai bine, pășești mai țăntoș, mai dârz. Și de ai ceva în pungă, ești mai cu îndrăzneală la vorbă — ales când e de spus adevărul.

6. *Parcă ești târgoveț... c'un covrig și două cofe de apă—* dela o nuntă din Tătăruși, în sara de 1 Nov. 1909.

7. *Multe am la capul meu... | Dă garafa să mai beu | Multe am a le mai trage—la mai dă garafa 'ncoace.* Omul necăjit își stămpără amărăciunile cu băutura. Dela niște moșnegi din Tătăruși în vara lui 1893 și dela baba Ioana T. I. Alexa în sara de 14 Nov. 1909.

8. *De-aș trage ca calu'n ham, | Câte-mi trăbă nule-am. | De-aș trage ca bou'n jug, | Câte-mi trăbă nu-mi ajung.*— Dela aceeași Ioana T. I. Alexa, tot atunci — care le-a auzit dela niște bătrâni în copilăria ei.

9. *Zicea laița bodaproste când se scula —* dela moș Ț'oader Cercel, în sara de 14 Dec. 1909. Se spune când cel ce vine la casa omului *sede uitat*, uită să se mai scoale.

10. *Era o fată așa de frumoasă, că tot pasul ei făcea un galbăn —* zicea moșul de 83 ani Ilie Răcoare, la Pașcani, în Duminica de 7 Martie 1910. Moșul Răcoare fusese în vremea lui hoț mare, dar mărturisia: „Câtă lume am imblat, domn' Alexandre, dar moarte de om n'am făcut. Uită-te la unghiile mele dela mânuri, că-s curate. La cei cari au făcut moarte de om unghiile-s crunte“.

11. *Dela un datornic rău, ș'un sac de paie!*— Dela preutul Dim. Constantinescu, Tătăruși, în 25 Oct. 1910: Și-un sac de paie să-l primești; numai să ți-l deie.

12. *Anul porcului—în fundul știobului.*— Dela Gheorghe a lui Simion a Aniței, Tătăruși, Joi 20 Mai 1910. Deci: Veleatul (de-un an) al po cului se sfârșește în fundul știobului, *știobul* fiind un ciubăr mai mic, în care li se dau porcilor *lăturile*.

13. *Nevoia-i bogăție la calic —* din Fălticeni, 21 Iulie 1910.

14. *În satul lor, pe vremea hramului, la fiecare casă cânele-i legat de clampa ușii și la zece case câte-un cucoș =* atâta de calic îi satul. Din Fălticeni, 21 Iul. 1910.

15. *Din drac să mai faci popă!* — din soi rău, om de treabă. Dela Grigore a lui Costache a Aniței (45 ani), Tătăruși, 17 Aug. 1910.

16. *Cojocu | Mi-i focu | Și custura | Mi-i gura* — dela moș Toader Cercel, în sara de 29 Ian. 1911. Așa zice omul bătrân a cărui caldură doar cojocul mai poate fi și care, neavând dinți și măsele, își dumică pânea și mâncarea mai mult cu cuțitul.

Culese de **Alex. Vasiliu** (Tătăruși)

D o i n a

de Eminescu

(Poezii postume)

Mocny lese, Milost Tvá,
 Rac mne přijmout do klína,
 Nic nezkazí ruka má
 Leda jedné haluze,
 Bych pověsil zbrane své.
 Nad hlavu je pověsim,
 Kde i sam se uložim —
 Tam pod lipou klacenou,
 Kvetem k zemi sklanenou,
 Tvari vzhuru lehnout chci
 Usnout spankem věčnosti!
 Chci však slyšet i duch muj,
 Drahý lese, vždy hlas tvůj,
 Mezi buky světlinou,
 Doinu zníti tesklivou,
 Zalné jak se rozléhá
 Na listi když doléhá.
 Uzří vitr ztísený
 Spanek muj neruseny
 K lípe pak se přivalí
 A mne kvetem obalí.

Trad. în cehă de **Bojena M. Șesan**

Amintiri despre Epaminonda Bucevschi

Era în vara anului 1884. Se făceau ultimele lucrări la biserica atunci ridicată din comuna Ceahor, situată la vre-o 8 km. de Cernăuți, unde tatăl meu era paroh. Rămas văduv — noi cei trei copii, mai militei, trăiam așa zicând de capul nostru, lipsindu-ne grija mamei care să vegheze asupra noastră, cu jocurile și drumurile noastre. Și astfel într'o bună zi ne-am trezit și noi că ne învărtim pe lângă biserică, desculți și fără hăinuțe frumusele, și am intrat așa cum eram și 'n biserică, să vedem ce se meșterește pe acolo.

Am intrat cam sfioși, pentru că am zărit un domn, potrivit de înalt, cu ochelari, cu părul negru și barba neagră despărțită, cu privirea liniștită, adâncit în potrivirea și așezarea icoanelor din iconostasul bisericii. Era pictorul Epaminonda Bucevschi.

Nu ne-a dat atenție, ba poate nici n'a observat intrarea noastră. Știu c'am stat molcom, am tot privit la el și pe urmă am eșit din biserică. Era prima dată când l-am văzut. Neuitat tablou. Scena aceasta mi-a rămas și acuma atât de vie în memorie.

* * *

L-am mai văzut odată. Eram acum mai mărișoară și umblam la școală. Incepuseră vacanțele de vară și, ca de obicei, tata ne lua și pe noi trei în „călătorie” cu trăsura: pela „uncheșul” Samuil la Crasna; pela uncheșul Pațraș din Banila Moldovenească, tot case preoțești, cu puzderie de copii, și așadar: raiul pe pământ.

Nu departe de Banila e sătișorul Coșciuia, situat într'o frumoasă regiune poetică, cu pădure și apă, și unde boierul Goian își avea „Castelul”, o casă mare albă, cu ferestre mari, pe malul apei, cu camere mari și cam goale, cum mi s'a părut. Aici venise ca să-și petreacă răgazul de odihnă bunicul nostru Mitropolitul Silvestru, și-l luase cu sine și pe pictorul Bucevschi, care mi se pare că era cam suferind.

Lucru firesc, că și tatăl nostru, cu noi trei să călătorim până la Coșciuia, ca să-l vizităm pe „Moșu” cum îi spuneam

noi cu multă venerație. Aici l-am văzut iar pe pictorul Bucevschi. Fire tăcută, modestă, vorbind puțin la masă cât eram împreună.

Am făcut o neuitată primblare frumoasă prin pădurea de brad. Întorși la Castel, am aflat aici un „oaspe“ : boierul Goian, om mai mult tânăr, care venise cu un tablou pictat de dânsul, ca să-l supue aprecierii lui Bucevschi. Bucevschi, deși venise la Coșciuia ca să se recreeze, totuși avea instalată într-o șevaletă și icoane sfinte bisericești care mi se pare că erau destinate pentru biserița din Coșuliuca, cătun al Coșciuei. Biserica era tocmai pe terminate și urma să fie sfințită de bunicul nostru.

Nu știu cum, dar ne-am furișat și noi pe lângă cei mari în cameră. Pe șevaletă stătea tabloul lui Goian. Bucevschi și Goian stăteau în fața tabloului exprimându-și părerile. Tabloul reprezenta o femeie nudă, în margine de apă, înconjurată de verdeață. A stat Bucevschi și a examinat tabloul, a prins apoi penelul în mână și a început să treacă cu el pe ici, pe colo cu mână foarte sigură...

Am rămas la Coșciuia până la sfințirea biseriței, dar înăuntru n'am putut intra; așa era de mică.

Nu mult după plecarea noastră spre casă, au început ploii mari. La întoarcerea bunicului, apele erau așa de umflate, încât „careta“, în care se afla bunicul și se 'ntelege și Bucevschi, a fost dusă pe sus de săteni la trecerea pâraielor cari tăiau drumul. Drum aproape simbolic!..

Cornelia Slușanschi

Pentru pluriformitate pedagogică

Răspunzând unei adrese oficiale care organiza, pe toate centrele noastre universitare, cursuri pedagogice „cu acelaș program în toate centrele“, noi reprezentarăm următorul punct de vedere (de altfel, aprobat chiar și atunci), la care ținem și astăzi :

Principiar, opinăm că uniformitatea în sine a programului (la tustrele Universitățile acelaș program) nu prea satis-

face exigențe didactice și nici pedagogice. Întâi, fiecare profesor specialist își are... nota personală. Subsemnatul d. p. ar prefera să debiteze o prezentare a specificului (pitorescului) limbii românești (sonoritatea ei, maleabilitatea ei ritmică, plasticitatea locuționară, virtualitatea elementului neologic etc...) — decât să facă d. p. un expozeu al „ortografiei” oficiale, care — am arătat de atâtea ori — e susceptibilă de multiple emendări.

Noul, specificul, ineditul fiecărei catedre universitare pentru sine, în materialul programului, se impune și ca valoare pedagogică, trezind noi tresăriri în auditor..

Și mai puțin consistentă, într'un curs eminent-pedagogic, o văd uniformitatea (de altfel redusă numai la perimate stereotipii) în prezentarea problemelor literare. Domeniu, acesta, în care mai ales trebuie să rămână suveran etosul regional, cu palpitantul interes specific al regiunii și al zilei. *Temeinica* tratare a unui cât de limitat capitol de literatură, o văd mult mai pedagogică, decât surogarea unor vaste perioade literare în două-trei formule, care nu au la bază experiența, empirismul candidatului.

Sunt deci pentru o cât mai largă libertate programatică.

Iași, 18 Nov. 1941

Leca Morariu

Calistrat Hogaș despre Iarmarocul Fălticeniilor

În capitolul *Jupâneasa Zamfira* din acele minunte *Amintiri dintr'o călătorie* ale lui C. Hogaș, — întâlnim o interesantă enumerație asupra industriei muntelui, produse desfăcute la cunoscutul iarmaroc din Fălticeni.

Cităm cu tot interesul rândurile lui C. Hogaș, Homerul muntelui moldovenesc, mărturii ale vremurilor apuse pe totdeauna.

„Mircu e un han așezat pe valea Negrei, cam la jumă-

tate calea dintre Șarul Dornei și Broșteni. Eram la 18 Iulie, cu două zile adică înainte de iarmarocul dela Fălticeni și prin urmare o mulțime de care țărănești, încărcate cu de-ale vânzării, se opriseră aici din drumul lor spre iarmaroc. În mic se putea vedea tot comerțul și toată industria muntelui: oale, străchini, mangal, doage, cofe, putini, piei de oaie, sucmane, țesături groase de câneapă, pânză de bumbac, ștergare de burangic, lăicere, țesături mai subțiri de lână vărgată, opinci nelucrate de piele de porc, linguri grosolane, scăfiți, coveți, știubeie de salcie, chersine și alte câteva produse ale unei industrii cu totul primitive*.

Caravana întâlnită de Hogaș pela jumătatea drumului dintre Șarul-Dornei și Broșteni mergea spre Fălticeni, în trupul cailor mărunței, pentru vestitul iarmaroc care făcuse din orașul lui N. Gane un fel de Galați de uscat al Moldovei — după judicioasa expresie a călătorului Milidon, pentru care în 1855 „Fălticeni era cel mai frumos oraș din Moldova“¹⁾.

Putini bătrâni folticeneni își mai amintesc de scoborirea muntenilor cu căruțele lor încărcate la iarmarocul Sfântului-Ilie, iar înșirarea lui Hogaș evocă aievea o fațadă economică a timpurilor, trecută în literatură prin pana neîntrecutului maistru. Astăzi iarmarocul din Fălticeni a ajuns o amintire duioasă și nu fără de răsunet în literatură.

Aurel George Stino

Alecă Russu, în epoca Unirii Principatelor

În alt articol¹⁾ am căutat să urmăresc viața lui Russu în epoca luptelor dusă de naționaliștii moldoveni pentru Unirea Principatelor, ajungând la concluzia ca n'o putem cunoaște decât „superficial“.

Acum câteva știri, cari ne dau ideie mai precisă asupra acestei chestiuni.

1) Citat după A. Gorovei, din *Monografia orașului Fălticeni*.

1) Nec. Stejcu, *Alecă Russu, propr. al moșiei Teșcani*, „Făt-Frumos“, Nr. 4, 1941, 126.

Chiar dacă Russu n'a activat prea intens — cel puțin documentele de până acum n'o mărturisesc — asta se datorește, desigur, și boalei de care suferia, precum și faptului că fiind proprietar al moșiei Tețcani și arendaș al Mirceștilor lui Alecsandri, a avut mult de muncă cu ele și... mai ales cu creditorii.

Apoi nu trebuie să uităm că Russu era un temperament visător și prea modest pentru a aspira la diferite posturi și a-și pune numele pe nenumăratele petiții de protest pe care unioniștii le adresau la unii și la alții, dar și prea patriot pentru a nu îmbrățișa cu tot avântul o cauză atât de hotăritoare pentru viitorul țării sale.

Astfel, la 16/28 Fevr. 1856, semnează — împreună cu mai mulți — o petiție ¹⁾ adresată lui Gr. Ghica în favoarea unirii principatelor.

Imediat ce Ghica părăsește domnia, noul caimacan, Toderiță Balș, destitue din funcție ²⁾ pe miniștrii și directorii departamentelor, pe președinții și asesorii divanurilor și ai tribunalelor, subprefecții ș. a. În locul lor numește pe alții, printre cari îl găsim și pe Russu ca *director* al departamentului lucrărilor publice.

Șefii ³⁾ departamentelor administrative și judiciare numiți de caimacan. În Moldova.

După ce Șefii departamentelor administrative și judecătorești au dat a lor demisii din postul ce ocupau sub Domnia trecută, Ecs. S. D. Caimacan, prin decrete, a înlocuit pe acești funcționari prin următoarele denumiri: Secretar de Stat, Vornic Alex. Sturdza; Ministru din lăuntru, D. Logof. Teodor Balș; Ministru Dreptății, D. Logof. Costin Catargiu; Ministru Finan-

1) *Acte și doc. rel. la Renașt. Rom.*, III, 1889, pag. 430.

2) Xenopol, *Istoria, Rom.*, vol. XII, ed. III, pag. 325. Balș e caimacan între 14 iul. 1856 și 1 Mart. 1857.

3) *Acte și doc.*, III, p. 700. Publicat în „Gazeta de Moldavia”, nr. 56 din 26 iul. 1856.

În articolul nostru, *Nota 7* (pag. 126-7), am arătat că n'am găsit încă-
erea confirmată bănuiala lui Haneș din *A. Russo, Scrieri, 1909, XII, Nota 1*,
cum că Russu ar fi fost ministru de culte, și pe drept. E adevărat c'a făcut
parte din ministerul lui Balș, dar ca *director la lucrări publice*.

țelor, D. Vornic Scarlat Roset; Directorul Departamentului din năuntru, Post. D. Corne; Directorul Departamentului de Finanțe, D. Vornic¹⁾ C. Negruți; Directorul Departamentului de culte și a învățăturilor publice, D. Post. Gheorghe Asachi; *Directorul Departamentului lucrărilor publice, D. Aga A. Ruso* (sic).

Titularul departamentului la care Russu ajunge director, fusese, sub domnia lui Ghica, C. Negri și deabia la 5/17 Dec. 1856, e numit, în locul „vacant“, postelnicul²⁾ Nec. Istrati.

N'avem nici o știre despre activitatea lui Russu ca Director la acest minister — pe care l-a condus singur — nefiind titular, dela 16 Iul. - 5 Dec. 1856 și nu știm dacă a stat până la moartea lui Balș. Interesant este, totuși, faptul c'a primit să facă parte dintr'un minister compus numai din *anteunioniști*.

La 18/30 Martie 1857, își pune semnătura pe „*doleanța unioniștilor moldoveni către Comisiunea* ³⁾ *europeană întrunită la București*“, în care aceștia se plâng de noul caimacan, Vogoride.

La 6 Apr. 1857, semnează „*protestația* ⁴⁾ *unioniștilor din Iași adresată către Consuliile puterilor garante*“ contra moravurilor violente ale administrației.

La 22 Apr. 1857, iscălește „*doleanța* ⁵⁾ *unioniștilor Moldoveni către Comisiunea europeană întrunită în București*“ unde se protestează contra sistemelor de presiune ale Caimacanolui.

La 8 Iulie 1857, semnează „*adresa* ⁶⁾ *notabililor din Iași către Consuliile puterilor garante*“, protestând contra felului cum au decurs alegerile clerului din 7 Iulie și a sistemului de alegeri al lui Vogoride.

E șters din primele liste electorale și primit⁷⁾ în cele făcute din nou. E înscris și'n listele alegătorilor „primari“ care

1) Vedem că Negruzzi a fost numai director la finanțe, iar nu ministru („cap al visteriei“), cum spune V. Ghiaciov, *Costachi Negruzzi*, Clas. Rom. Comentați, Craiova, 26, după datele comunicate de M. Negruzzi.

2) *Acte si doc.*, III, 984. Stă până la 15 Fevr. 1857, când Balș îi primește dimisia. (*idem*, III, 1132)

3) *Idem*, IV, p. 170.

4) *Idem*, IV, p. 250-1.

5) *Idem*, IV, 497-500.

6) *Idem*, V, 190.

7) Divanul ad-hoc se deschide la 22 Sept. 1857 și ține până la 13/25 Ian. 1858.

trebuiau să aleagă pe deputații adunării electivă. Nu-i ales la nici una din aceste alegeri.

Dela 8 Iulie 1857 — în afară de listele electorale — și până la moarte, numele său nu mai apare decât odată într'un articol¹⁾ al ziarului „Steaua Dunării“, nr. 88 din 29 Noemv. 1858, Iași, în care autorul spune despre fostul Domn Mihai Sturza că e cel mai îndărătnic adversar al progresului inteligenței și că el e „acela carele a închis *Alăuta Românească, Dacia Literară, Propășirea*; acela care pe Costachi Negruți²⁾ l-a trimes în surghiun pentru că, într'un articol, a îndrăznit să citeze versul francez: „à tous les coeurs bien nés que la patrie est chère!“, (la toate nobilile inimi, cât e patria de scumpă); acela care, pentru o nevinovată piesă de teatru, pe Alecu Rusu³⁾ l-a închis la Soveja“...

Nec. Stejcu

1) *Acte și doc.*, VII, p. 1097.

2) E vorba de Scrisoarea III (Vandalism), care se încheie cu acest vers luat din *Tancrede* de Voltaire, a. III, s. 1, v. 1 (Ghiacloiu, *op-cit.*, 376-83 și nota 29). Despre acest articol, trecut prin cenzură, publicat în „*Alăuta Românească*“ (care-a fost suspendată) și de exilul suferit în 1838, amintește chiar autorul într'o notă dela sfârșit.

3) *Jicnicerul Vadră*, reprezentată în 1846. Versurile:

Din Focșani la Dorohoi
Țara-i plină de ciocoi,

— spune Alecsandri — au supărat mult stăpânirea de atunci. „Acestea sunt singurile versuri românești, ce le-au făcut A. Russo, însă le-a plătit cu o sihastrie de două luni“..

(Scrisoare, de-a lui Alecsandri în „*Focea Soc. p. lit. și cult. rom. în Buc.*“, Cernăuți, 1868, nr. din 5 Mai, la Haneș, A. Russo, *Scrieri*, 1908, 365).

Noi credem că versurile nu aparțin lui Russo, ci-s populare (vezi vol. „*1848 în România*“, Buc. 1898, 52, unde autorul lui scrie: „De la un capăt la altul al țării, apăsarea făcuse să se nască uri, care se infiripau în cântecul:

Din Cerneți la Dorohoi
Țara-i plină de ciocoi.

* * * * *

Bate, Doamne, pe ciocoi
Cum ne bat și ei pe noi.

(Cerneți — jud. Mehedinți).

De altfel viața lui Russo se cunoaște puțin și defectuos. Un exemplu:

Mărturisiri

(Sfârșit)

A doua zi, însă am căutat iarăși prietenia și frumosul pădurii...

M'am așezat iarăși pe prispă. Deși soarele s'a ascuns în zăbranic de nori, totuși azi e zi caldă ca de vară.

Ce va fi prevestind căldura asta, noi oamenii nu știm. Bănuim, facem pronosticuri sfioase, de frică să nu rămânem de rușine, și atâta tot...

Dar lighionile codrilor și păsările cerului pe care noi le credem mai prejos decât oamenii, ele știu ce are să fie, ce are să se petreacă în cuprinsul firii și în zilele ce vor veni...

Iată de pildă poporul mărunț al sturzilor, cari se adună în poenița din preajma carpenului vecin, presimte, ba poate știe ce va fi la noapte sau mâine. Adunarea lor în număr mare, amestecul cu toate mierlele ce rămân de gazdă și iarna în codru, zbegul lor laolaltă, ciripitul plin de neastâmpăr prevestește a ceva, și îndeamnă la pregătiri de drum. Într'adevăr cătră seară, când soarele iar s'a ivit din nori, tivind crestele munților în aur, mulțimea cea înaripată, a țipat și a fluerat prelung și apoi, în zbor de stol, ca norii a zburat de pretutindeni din poala codrului și s'a depărtat puțin spre largul zării. După clipa primului avânt de încercare spre înălțimi, în rotiri domoale, se reîntorc iar spre marginea pădurii. Cu falfăiri grăbite mai ating cetina brazilor, foile palide ale mestecănilor și pe cele arămii ale fagilor. Nu

După eșecul revoluției dela 1844, o parte din revoluționari sunt exilați, alții compuși din frații Alecsandri, Kogălniceanu, Russu ș. a. pornesc în munți. Ce-a făcut Russu după aceea? Dl. Haneș, în „*Al. Russo*“, ed II, 1930, Casa Școală p. 8-9, scrie că „el trecu în Bucovina și apoi la Viena“... Tocmai la urmă spune c'a venit la București „unde văzu ultimile momente ale revoluției“. Tot dl. Haneș, *Al. Russo, Scrieri*, Scrisul Rom., XXVI, spune că „R. a fugit în Ardeal“. De acolo în Bucovina și prin Viena—la Paris.

Nu știm pe ce se bazează dl. Haneș când face asemenea afirmații.

Dar din Ion Ghica, *Nicu Hălcescu (Scr.sori către V. Al.)* aflăm că R. a fugit în Muntenia și apoi în Ardeal: „Alec Russu și Jancu Alecsandri, luând prin Vrancea și pe la Focșani, au venit deghizați în București, unde l-am ținut ascunși acasă la mama mai multe zile până au putut lua drumul spre Brașov“. Pe cine să-l credem?

I-au uitat nici pe moșul meu vecin. Au trecut glont printre frunzișul poleit de aur, au foșnit aripile păsărilor și frunzișul carpenului, pentru ca apoi drumeții să se rotească tot mai sus, tot mai spre albastrul cerului de vară.

În urma păsărilor plecate moșul a oftat prelung, a plâns cu belșug de frunze galbene: tovarășe de-o vară întreagă, ce s'au dus, ce s'au depărtat...

Dar se mângâie moșneagul că la primăvară se vor vedea iarăși... Nu cu toate câte au plecat și nici cu toate câte le-a crescut, legănându-le în tufișul său, dar cu parte din ele.

Presimțit-au se vede și păsările că, pentru unele din ele clipele despărțirii, erau rămasul bun fără altă revedere, căci prea nu se îndurau să plece!

Și totuși au plecat.

Cătră sară în amurg, stol negru de mierle, obosite parcă de drum, s'au reîntors singure și triste în tufișul pădurii. Dar și ele par neliniștite... Poate de dorul ce le stăpâna după soarele plecate, ori de alte griji și presimțiri.

Noaptea a sosit. S'au aciuat prin cetina deasă, iar codrul tăcea molcum. Era cu gândul departe în urma drumeților ce se depărtează spre alte zări...

* * *

Cătră miez de noapte, pădurea a început însă ca să mugească, împrăștiind fiori de iarnă...

S'a vâltořit a vreme și a vestit viețuitoarele să se pregătească de iarnă, în timp ce frunzișul rămas încă pe ramuri, se îmbracă în straiu proaspăt de zăpadă!

Și-a nins, a nins din belșug. Demineța albul nepătat al cuprinsului era minune de frumusețe.

* * *

14 Octombrie

Azi peste zi vremea s'a liniștit și soarele s'a ivit, mirându-se parcă și el de podoaba cea albă a cuprinsului. Noapte fiind și el îmbrobodit de nori, n'a știut ce se petrece pe pământ.

Acum în amiază, soarele strălucește cu aceeaș putere de căldură ca zilele trecute. Mă îndeamnă iar afară și sunt bucuros,

căci voi mai sta de vorbă cu prietenul meu din marginea pădurii. Și am tăifăsuیت multe și de toate.

Intr'un târzior, imi grăi: — Nu știu dacă ai cunoștință cu oamenii de prin partea locului. Nu-mi spun pe adevăratul meu nume: „Carpen“, cum mă cheamă, ci-mi dau porecla de „om“. Și asta îndeosebi bătrânele descântătoare ce cred că frunzele și rămurișul meu ar avea dar lecuitor. Fac scăldători bolnavilor din fierturile rămurișului meu. Nu-mi pare rău că mă cred folositor nu numai pentru hrana caprelor ci și pentru lecuirea suferințelor, dar mă mir de ce m'au poreclit așa de urit?—

Auzind vorbele semețe și pline de mândrie ale prietenului meu am zâmbit nedumerit.

Dânsul a prins repede fluturatul mirării mele și a întrebat cu aceeași mândrie în grai: — De ce însemnezi zâmbet pe buze? Dar pentru mine numele „om“ e cu adevărat ocară...! „Om“, „oameni“! Ce nume făloase, cu care vă mândriți voi!

Dar ele pentru noi nu spun nimic. Ba e drept, spun mult, dar îngrozitor de urit... Numele acesta spun că cel care-l poartă nu are nimic dumnezeiesc în el. Dumnezeu este izvorul dreptății, al milei și iertării...

Aveți voi, oamenii, ceva din aceste daruri de sus? Tot dela El a purces și belșugul de frumuseți în toate pe pământ și'n ceruri. Sufletele voastre sterpe, inimile voastre de piatră s'au împărțășit vreodată din unele ca acestea? Voi dintru începutul începutului, ați fost părtași ai satanei, parcă lumea ar fi fost neîncăpătoare pentru cei care se mândriau că sunt oameni...!!

În ce privește „frumosul“, minunea minunilor cu care ne-a dăruit Sfântul, voi n'ați știut ce este. Ca o dovadă avem pământul care stă de față.

Cum l-a lăsat Dumnezeu și ce-a ajuns acum, când „omul“ a trecut în lungiș și curmeziș peste el...

Ce, vrei să spui că n'am dreptate în spusele mele? Nu vă dușmăniți și nu vă ucideți fără milă între voi?

Între noi, întreg neamul codrilor, nu s'a petrecut niciodată una ca asta. Noi dimpotrivă ne iubim mult și dovada o facem îndeosebi atunci când vin primejdii să ne amenințe. De pildă în vremuri de furtună: mugim, ne vestim, iar apoi înțeleștându-ne în brațe, nu a bătae ci a frăție, trâmbițăm până pe departe să nu se dea biruiți. Și așa, îmbrățișați, orice primejdie n'are ce

ne face și noi rămânem, dar asta numai până ce s'abate „omul” spre noi. Atunci când dânsul vine fără suflet, cum e, apoi, nu mai rămânem!... Pierim cu toate podoabele. Iată de ce-am spus că numele „om” pentru noi e groază! —

Grăind vorbele din urmă carpenul s'a cutremurat din tot rămurișul, a cernut frunze multe la pământ și a tăcut.

N'am spus nimic, dar în cugetul meu..

* * *

18 Octombrie

După câteva zile, stăpânit de vânt și nor, dimineța asta, soarele s'a arătat iar ochios și prietenos, pătrunzând chiar de dimineată pe ferestre în cameră și îndemnându-mă să ies afară.

Când m'am sculat din pat, am luat seama că astă noapte, pe vânt cu vâltori, carpenul meu îmi trimisese pe geamul deschis crainici de frunzișoare galbene..

Nu mă văzuse ieri, alaltăeri, și-i era dor de mine. Solia frunzelor era îndemn să nu întârzie prea mult în casă.

Și am ascultat atât chemarea soarelui cât și pe a prietenului.

Așezat pe prispă, ne aflam acum față'n față eu și bătrânul carpen. Iar de sus din cer, senin, soarele ne învăluia cu belșug de raze de căldură: — N'ai mai eșit pe afară zilele trecute din pricina vremii urite.. Asta cred să fie pricina... Uite noi stăm locului și nu ne clintim, fie orice fel de vreme. Primim toate ca bune și ne obișnuim cu ele.

Voi, oamenii, sunteți mai becisnici. De altfel mă întrebam dacă nu cumva te vor fi supărat și spusele mele de zilele trecute despre „om”. Dar cred că nu, ele fiind adevărul curat, adevăr care nu trebuie să supere pe nimeni și ca să dau tărie temeinică celor spuse atunci, iată azi voi mai adăuga încă puține vorbe nu dela mine, și chiar prinse în auz dela oameni.

Treceau odată pe cărarea de subt rămurișul meu doi vânători și'n vorba lor tare, cu ecou de pădure, tăifăsuiau se vede tocmai despre „oameni”. Care va fi fost miezul povești nu știu; când erau în dreptul meu însă îi văd că se opresc. Cel

din frunte se întoarce atunci față 'n față cu tovarășul său și grăiește cu oarecare groază: „Cutare (a spus pe nume...) e un câne de om, nu alta...!”

Odată vorbele aruncate, vânătorii au purces mai departe în calea lor.

În urmă-le, eu rămânând în auz cu spusa despre om, am păstrat-o și am gândit mereu la ea. Și de atunci, de multe ori am socotit că strămoșul vostru care, cu mii de ani în urmă, ar fi spus că „omul” este „lupul” omului, a spus o vorbă ușoară, dar cu ponos, pentru niște fiare ce nu sunt atât de înfricoșătoare ca „omul” și „câinele”, căci niciodată nu se omoară între ele. Mult mai socotită asemănare au făcut vânătorii mei decât strămoșul vostru învățat. Da, omul e un câne!

Și asta o spun amintindu-mi o întâmplare cu niște „câini”.

Ori fi mulți ani de atunci, dar câinii au rămas tot câini, cum am avut prilejul să-i văd ieri și, poate, și mai haini...

Într-o demineată de primăvară, când abia mă deșteptasem din visurile mele de noapte cu cer senin, aud un mârâit dedesubt în cărare... Mă uit și prin frunziș zăresc doi câini, care stăteau față 'n față la oarecare depărtare. Cu capetele întoarse unul într-o parte și celălalt în alta, mârâiau dușmănos arătându-și colții. Erau voinici amândoi. Unul cu păr neted înspicat spre roșu, iar celălalt negru. Crescuseră în două ogrăzi vecine pentru ca toată viața să se dușmănească mâncându-se printre gardul ce-i despărția. Dealtfel dușmănia lor nu era mai mare ca cea a stăpânilor, care nu rareori se băteau pe moarte, fără ca să-i poată despărți cineva în aruncătură de apă ca pe câini. Acum dulăii se întâlniseră față'n față fără vreun gard între ei și fără să aibă cineva putința să-i improaște cu apă, când ar fi ajuns dușmănia la primejdie de moarte...

După clipele de încordare ce le sbârlise părul spre ceafă, s'au repezit unul spre altul, bușindu-se în piepturi ca berbecii în coarne.

S'au ridicat apoi în două picioare îmbrățișându-se cu labele de dinainte, mușcându-se gură 'n gură până la sânge.. Când își descleștau o clipă gurile o făceau pentru a-și căuta gâturile, cele mai primejdioase, în bătaia câinilor.

În vânzoleala luptei au ajuns deodată și la tăvăleală. La început păreau să fie nu numai în dușmănie asămănători, ci și'n puterea de luptă.

Într'un târziu însă, dulăul negru a ajuns deasupra celuilalt, căruia îi încheștase colții în gât. Și l-a strâns întruna, scuturându-l fără să-l slăbească o clipă, atâta vreme până și-a dat seama că dușmanul nu mai arată semne de viață . . . Atunci abia și-a descleștat colții din gâtul celui răpus.

Stând totuși cu grije deasupra lui, răsufla din greu cu gura căscată și limba atârându-i mult într'o parte, lăsând să-i cază din gură bale amestecate cu mult sânge . . . Sângele fratelui . . .

Stând așa de veghe cu picioarele pe peptul celui cuprins de moarte, simția cum răpusul svâcnia în cele din urmă rămășițe de viață. Atunci dulăul negru se repezi iar la gâtul abia descleștat cu puțin mai înainte, pentru ca să-l mai zgâlțâie după odihna ce-i dăduse noi puteri.

Și astfel l-a pândit, neslăbindu-l din colți, până 'ntr'un târziu, când s'a încredințat că dușmanul începuse să înțepenească din toate măduarele, privindu-l cu ochi sticloși de mort . . .

Atât îi mai rămăsese celui de jos, ochii fără viață dar totuși muștrători. De dincolo, din hotarul morții îl întreba pe fratele său :

—Ei, ești mulțumit acum?— Și ista, parcă pricepând, rânjia arătându-și colții, sărind peste cel fără suflare și tot dându-i mereu târcoale, când pe o parte când pe alta.

Iar într'un târziu, când își luase orice grijă, s'a apropiat cea din urmă dată de dușman, pentru ca să-și ridice piciorul și în semn de cea mai urită batjocură, să-l și ude ! . . .

Iată frate, asta am văzut-o eu, și ți-am povestit-o ca să-ți dai seama, dacă oamenii în viață și'n vecinătatea lor sunt mai puțin căinoși decât sunt câinii între ei, ori poate că-i întrec ! . . .

Spune acum ce părere mai ai despre seminția din care faci parte ?—

Și carpenul tăcu, așteptându-mi se vede răspunsul . . .

ION CIOCĂRLAN

Multe și mărunte...

„Orfanul din Dorna“. — Opereta care a putut fi bănuită produs al lui Ciprian Porumbescu, e totuși numai a lui Bobescu! Profitând de prezența d-lui Emil Bobescu la Cernăuți, solictarăm precizări. Rezultatul lor e acesta: *Orfanul din Dorna* e inspirat din comedia muzicală a lui Carada *Cimpoiul fermecat*. „Tatăl meu“ — ne scrie d-l E. Bobescu, „refăcând complet atât textul cât și muzica *Cimpoiului*, a alcătuit opereta *Orfanul din Dorna*. operetă jucată cu mare succes atât în Bucovina austriacă (la Cernăuți, Rădăuți, Suceava, Câmpulung), cât și în întreaga Basarabie țaristă (la Odesa, chiar o lună de zile)“. Așadar, în oarecare măsură, adevărată propagandă națională! Și, d-l E. Bobescu stăruie: „Muzica din Orfanul cuprinde compoziții ale tatălui meu, completate cu melodii din C. Porumbescu, Flechtenmacher, Iacobstitz și Carada. Subiectul diferă complet de *Cimpoiul fermecat*, iar piesele muzicale sunt, în majoritate, ale părintelui meu“.

O. L.-M.

* * *

Răsfoind cele periodice. — Un simpatic chip al poetului T. Robeanu în „Junimea literară“ 1905, 132. Cine-o fi fericitul posesor al fotografiei originale — atât de zădarnic râvnită de noi?

Uititor de prozaică traducerea d-lui Dr. Nicolae Ionescu-Constanța, *Cocorii lui Iovkus* în „Revista limbii și culturii germane“ (recte: Revistă de (pentru) limbă și literatură germană!) An. II Nr. 2, Iulie-Sept. 1943 pag. 151 — față de ceea ce ne dea deunăzi Victor Morăriu în „Convorbiri literare“.

— În *Cuprinsul Anului I 1942* din „Revista Bucovinei“, de rectificat că Cronică despre *Institutul „Cernăuți“*, din pag. 267, e a D-nei Octavia Lupu-Morariu, și nu a d-lui T. C.!

* * *

O prea-puțin știută dramă Cernăuțeană. — Invitat la fața locului, la biserica Sf. Nicolai-vechi din Cernăuți, în 16 Martie 1938, pentru a descifra acolo pisanăa unei vechi pietre

de mormânt, prea năpădită de mușchiu și de vremeire, m'am dus, pe urma indicațiilor dobândite din slovele acestui epitaf, la *Condica Morților* Tom. I. pag. 38-39 a Parohiei bis. Sf. Nicolai Cernăuți, unde am cetit următoarele: „Dimitrie Gheorghiu, negustori dela Iași, 30 Martie 1814, nr. casei — , ort.(odox), bărb(ătesc), vârsta necunoscută, ucis de jidovi. Andrei Suhopan, paroh din Cernăuți.“ Deci: *Ucis de jidovi!* Incă de pe atunci!...

Leca Morariu

Cronică

„Craiu-Nou“ la Caransebeș. — În luna Martie, în ajunul pribegiei Bucoveninilor, din care atât de mulți au ajuns pe meleagurile Banatului, Societatea română de muzică și cântări din Caransebeș a reprezentat, de două ori seara și odată în matineu, nemuritoarea operetă a lui Ciprian Porumbescu, cu succes desăvârșit. O reprezentație s'a mai dat

M. Popp C. Porumbescu

aplaudat și chiar bisat.

la Lugoj. La 27 Mai, Bucoveninii, sosiți între timp, au avut duioasa bucurie de a asista la a patra reprezentație din Caransebeș, cu solistele: d-na Olga Zgăverdia (Dochița) și d-na Adriana Popescu (Anica) și soliștii dela Opera din Timișoara-Cluj d. Gusti Almăgeanu (Leonaș) și Const. Ursulescu (Bujor), încadrați de diletanții din localitate, d-nii I. Dragomir (Ispravnicul) și Andrei Jucos (Moș Corbu) toți la înălțime. Tot atât de bine și corul, puternic, plin, precis, brilliant, adese

A rostit întâi un cuvânt introductiv d. prof. univ. Dr. Victor Morariu, arătând că reprezentația aceasta este „surpriza cea mai duioasă și întimpinarea cea mai frumoasă“ ce putea să facă sufletelor noastre îndurerate „acest mândru și generos Banat“. A dat apoi o schiță conciză a vieții compozitorului și a operei lui,

o scurtă analiză a operetei, precum și o expunere a istoricului ei, începând cu premiera dela Brașov (27 și 28 Februarie 1882), urmată de reprezentațiile din Banat (Oravița-montană, Lugoj, Biserica Albă), dela Cernăuți (1898, 1899, 1901) și culminând cu reprezentațiile jubiliare dela Suceava (1922, 1923 și 1933). D-l Victor Morariu a încheiat omagiind meritele președintelui Societății, d. Consilier eparhial Zgăverdia și îndeosebi, ale eminențului maestru dirijor, căp. *Ion Manole*, care a mai dirijat opereta și la Satu-Mare 1937).

El. P.

* * *

Semicentenarul „Memorandului“. — Foarte substanțială comemorare¹⁾ a 50 ani dela arborosean de faimosul *Proces al Memorandului* (7 - 25 Mai 1894) în „Unirea Poporului“ (Blaj, Anu XXVI Nr. 21 din 21 Mai 1944). Se povestesc întâi antecedentele când: „O solie de 300 de țărani, în frunte cu cei mai de seamă bărbați politici (în cap cu Dr. Ioan Rațiu și Pr. Dr. Vasile Lucaciu), merse la Viena, să ceară audiență împăratului, pentru a-i înmâna actul. Populația Capitalei austriace — în frunte cu primarul Vienei, Dr. Karl Lueger — a făcut delegației române o primire din cele mai frumoase, dar împăratul refuză să cetească măcar plângerile Românilor“.

Ba, mai grav, mai ticăloșește: „Memoriul depus la cancelaria împăratului, fără a fi măcar deschis, fusese trimis guvernului din Budapesta, care la rândul lui, a înapoiat plicul sigilat și nedesfăcut avocatului Dr. Ioan Rațiu, la Turda!“

Incât pe banca „acuzărilor“, Dr. Ioan Rațiu declara: „Ceea ce se discută aici . . . este însăși existența poporului român, — și existența unui popor nu se poate discuta, ea se afirmă. Nu înaintea Dv. avem să ne apărăm. N'avem decât să denunțăm lumii civilizate sistemul prin care ni se răpește tot ceea ce un popor are mai scump: *Legea și limba*. Deaceea noi nu mai suntem aici acuzați, ci acuzatori și nu avem ce căuta înaintea acestei justiții . . . Declar deci, în numele meu și al celor

1) Comparați-o cu anemica poliloghie din „Universul“ Nr. 154 din 6 Iunie 1944 a d-lui Gabriel Tepelea — unde doar numai chipul celor 15 Memorandiști e reprodus mai lămurit ca'n „Unirea Poporului“.

acuzăți că, pentru aceste motive, nu ne putem apăra“...

Încheerea fu că: Toți condamnații au primit cu bărbăție osânda. *Gazeta Tribuna*, din 15|27 Mai 1894, scria: Doamna Lucaciu, o inimoasă preoteasă română, i-a zis soțului ei, Pr. Vasile Lucaciu: — Te sărut, dragul meu, și sunt fericită că tu ai fost învrednicit de osânda cea mai grea! — (întradevăr, Pr. Lucaciu fusese condamnat la 5 ani închisoare). Și mai... scria *Tribuna*: — Singur Badea George (Pop. de Băsești) a plâns: pentru că — zicea — l-au batjocorit, dându-i pedcapsă mai puțină decât celorlalți tovarăși ai săi —“.

Ce sfântă pagină de Evanghelie naționalistă acest Calvar memorandist! (Dar așa prezentat! — *Atât de esențial prezentat*, d-le Gabriel Tepelea, dela Universul !)

EL. P.

* * *

Societatea filarmonică din Cernăuți. — Rămâne de pomină acel sinistru comitet al Filarmonicei Cernăuțene care (în frunte cu Dr. Nicu Flondor), în ultima adunare generală, intenționa, nici mai mult, nici mai puțin, decât modificarea Articolelor 14 B și 33 B din Statutele Societății în sensul ca, la caz de lichidare a Societății, averea ei „se va aloca Primăriei Munic. Cernăuți, care este în măsură (!) să asigure satisfacerea (?)“ programului artistic al Societății! Din fericire însă, asemenea, foarte aculturale intenții, au fost clar sesizate de majoritatea membrilor și veterana asociație, înzestrată cu cea mai promițătoare aparatură muzicală, s'a putut salva, deocamdată, cel puțin cu un nou comitet, dacă nu cu o activitate !

* * *

Alt macrobiot între arborii noștri. — În „Unirea Poporului“ Nr. 16 din 16 Prier 1944 cetiam: „Într'o pădure din Germania se află un castan bătrân care este de 500 ani și, ca să-l încunjuri, îți trebuie o sfoară de 7 metri și jumătate. Acest castan este declarat monument istoric și este foarte mult cercetat de Germani. Și noi avem la Blaj, în grădina mitropolitană, un gorun de aproape 500 de ani, care este și acuma

foarte viguros și sănătos". — Pentru noi, deținătorii faimosului și unicului *Codru secular dela Slătioara*, știri ca acestea sunt deosebit de interesante.

* * *

Institutul „Cernăuți”. — Cu toată înfrigurarea anului 1944, *Institutul „Cernăuți”*, trainic nucleu al Universității Cernăuțene, a reușit să-și continue în 1944, la Cernăuți, An. VII din Buletinul său, cu fasciculele 31, 32, 33 și 34. Refugiat la Râmnicu-Vâlcei, harnicul Institut și-a reluat activitatea în ședința din 11 Mai a. c. Au participat d-nii profesori O. Bucevschi, N. Grămadă, Al. Ieșan, Cicerone Iordăchescu, Valeriu Iordăchescu, Leca Morariu, S. Reli, Milan Șesan, Const. Tomescu și Ioan Zugrav și asistenții Al. I. Ciurea, Ilie Grămadă și Tr. Prodan.

D-l Director Leca Morariu a prezentat trei comunicări externe din partea membrilor Al. Vasiliu (Tătăruși), A. G. Stîno și N. Stețcu — precum și din publicațiile intrate la Institut: Rev. „Ethnos” (An. II fasc. 1-2) a membrului I. Diaconu; Rev. „Convorbiri literare” a membrului I. E. Torouțiu; și publicația — „eveniment muzical”: C. Porumbescu, *Tabăra Română* (Alexandri), cantată pe cor bărbătesc, „apărută la Cernăuți în 18 Martie 1944 și salvată în numai 36 exemplare”! Au urmat comunicările membrilor refugiați la Râmnic: 1) d. N. Grămadă, *Voevozi moldoveni în toponimia Bucovinei*; 2) D-na Bojena M. Șesan, *Doina și Cezara de Eminescu în limba cehă*; 3) d. Milan Șesan, *Isus nu e un mit*; 4) d. Leca Morariu, *Bibliografie Em. Grișorovitza* (puțin știuta povestire istorică *Piatra Muierii*); 5) Leca Morariu, *Pribeगी românești în Rusia anilor 1917-1918*. (după un ms. inedit). — S’au proclamat apoi membri activi ai Institutului d-nii: C. D. Fortunescu (Craiova) și d-nii prof. Val. Iordăchescu și C. Tomescu.

El. P.

* * *

Tâfnă „poetică” — După anumite atât de deșănțate gesturi de până acum ale lui Gh. Noveanu, ca acele neuitat de umoristice Vitrine-Noveanu dela Cernăuți, când cu apariția...

eiaculațiilor d-sale „poetice“, zise — caracteristic! — *Laude*; întâi vitrina librăriei Vulpescu, cu portretul în culori al bardului Noveanu, apoi senzaționala gafă din librăria „Cartea Românească“, ibidem, cu chiar bustul nemuritor de ridicolului îngăimător de *Laude*, — după asemenea antecedente, nici nu se putea altfel! Adevăratul Noveanu trebuia să z bucnească la vederea tuturor! Și deci, la primul binemeritat iurăși critic, veniți asupra-i din partea lui I. E. Torouțiu (în „Convorbiri literare“), un formidabil chix (revista „Cronicar“, Nr. 2 pag. 64): simple insinuări improșcate contra lui Torouțiu și și mai simpliste invective, dominate de acea patologică prezumție (de nuanță scapetolipovană) pe care o descifrăm și'n *Laudele* d-sale, cu stihuirea-tip: *Sunî cel mai mare sculptor.. (Vino la mine și vezi. Cum am sculptat, cum sculpez) Căci eu am cea mai bună daltă: viața mea | Cu care săp și stăpânesc | Trufia pântecului tău | Drept, nevinovat, tineresc, | Până când va învia | Cu adevărat: statula ta, statuia mea.*

* * *

† **Mișu Teișanu.** — Parcă n'ar fi făcut parte oarecând din acea *Tinerime artistică* de foarte buni auguri, a lui Ștefan Popescu, Jean Steriadă, Dim. Paciurea și ceilalți, — parcă n'ar fi fost cândva elogiât ca pronunțată individualitate artistică (d. p. chiar numai a genului decorativ), și parcă s'ar fi izbăvit dintre cei vii un oarecare Ion Ciocârlan de pela Focșani, atât de neabăgat în seamă de mai toată periodicitatea noastră, s'a stins (în 7 Oct. 1943) directorul *Muzeului Aman*. Fiindcă milogismul vieții publice de oricînd (și mai ales dela noi) tresare mai ales de vîlfa celor cu mari răscoliri sociale.

Pîntre fericii feriți de larmă și i-a închis deci mari-duioșii ochi bunul, generosul Mișu Teișanu, cam la fel de uitat-părăginit ca și dărăpănatul *Muzeu Aman*, în care dînsul, cu blîndă resemnare, își fredona (și coloristic) suvenirul bucuriilor și tristețelor unei vieți naufragiate...

Dar, dintre cele cîteva pîse ce le deținem dela dînsul, cît de triumfal-răzbunător se înalță un veteran stejar în furtună, și cu cît de plăpîndă omenie se ițește în albu-i costum de lumină un obidit de țărânaș, și cît de profund-umilit își apleacă grumazul un biet căluț parcă aieva desprins din cele din urmă

Cântece ale lui Șt. O. Iosif ! Sunt acestea : hohote de suverană nepăsare față de toată uitucenia actualității (inclusive cea a opacului Gh. Oprescu) pentru cel ce'n pictura noastră rămîne M. Teișanu !

* * *

Iarăși „Monumente naturale“ în Bucovina. — „Buletinul Comisiunii Monumentelor naturii“ An. X 1942 Nr. 1-4 anunță că : „Prin jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 1166 din 14 Noiembrie 1942, publicat în Monitorul Oficial Nr. 57 din 9 Martie 1943, s'au declarat ca monumente ale naturii..; 1. Molidul minune (Picea excelsa Link. f. monstruoasa) din com. Plosca, jud. Rădăuți, unic în felul său. 2. Stejarul din Cajvana (Quercus robur L.) la 10 km. Est de Solca, jud. Suceava (are circ. de peste 10 metri)”.

Acelaș Buletin prezintă și ilustrația macrobiotului stejar Căjvănean, arătînd că-i de „peste 500 ani“ vîrstă. Iar minunea de Molid-monstru dela Plosca (a cărei abnormitate consistă în faptul că cetina-i crește, nu'n sus, ci'n jos) o cunoaștem din opera jubiliară *Die Bukowina*, Cernăuți 1899, — citată de noi în acest „Făt-frumos“ 1943, 1o3.

L. M.

* * *

Buletinul Institutul „Cernăuți“. — Dîrz-stăruitorul *Institut „Cernăuți“* dela Universitatea arboroseană, își continuă nu numai activitatea ședințelor sale lunare și conferințelor sale publice (ca cea despre *Bucovina*, ținută de d. Leca Morariu, la 12/VI, în cadrele Căminului cultural dela Rîmnicu-Vileii), ci chiar și publicarea Buletinului său (ajuns la Anul VII 1944), cu fascicola 35: Dott. G. Maxim-Burdujanu, *Il critico d'arte Demetrio G. Golescu e l'Italia*, Turnu-Severin 1944.

O. L.-M.

* * *

Cititori și adăugători ai noștri

Iarăși și iarăși repetându-și daniile față de revista „Făt-frumos“ : Dl. *Emil Bîrbulescu* (București), 6|III și d. *Victor P. Costa* (Lugoj), 24|IV : câte 1 000 lei.

Apoi : d-nii : *Dr. Gh. Maxim-Burdujanu*, 24|II și *Dr. Emil Țopa*, 29|II : câte 500 lei.

Și . . . *refugiatul* f. Senator *Ilie Dobos-Boca* (pentru publicarea unei Cărți de românească oțelire), 9|V : 500 lei. — Onoare lor ! — O. L.-M.

Dela Administrația rev. „Făt-frumos“

Incasări în 1944 : D-l Dr. Vasile Săveanu, 18 | II : 500 lei ; dd. studentul dela teologie, *Universitatea-Cernăuți*, 19 | II și 21 | II : 900 lei ; d. Dr. Vlad Prelipcean, 23 | II : 500 lei ; d. Alex. Iordan, 25 | II : 2.000 lei ; d. Nec. Stețcu, 24 | II : 600 lei ; d. I. Popescu, 26 | II : 150 lei ; Pr. Ioan Iliuț, 28 | II : 500 lei ; d. Dr. Calistrat Șotropa, 20 | III : 500 lei. — O. L.-M.

REVISTA «FĂT—FRUMOS»

Râmnicu-Vâlcea, str. Apostol Dumitrescu, 18

În țară : 800 lei pe an

În străinătate : 3.000 lei pe an

Colaboratorii plătesc numai 400 lei pe an

CUPRINSUL :

<i>Revista „Făt-Frumos“</i>	Victoriei noastre — închinare!
<i>George Drumur</i>	Ne vom întoarce înapoi (Versuri)
<i>Leca Morariu</i>	„Ethnos“
<i>Leca Morariu</i>	Și iarăși C. Porumbescu stihuitor
<i>Ciprian Porumbescu</i>	Der Bukowinaer Wald (Versuri inedite)
<i>G. T. Kirileanu</i>	Bucovina în manuscrisele Aca- demiei Române
<i>Ion Buzdugan</i>	Vlăstar Domnesc (Versuri)
<i>Traian Cantemir</i>	Cirebire: Ce n-a fost, ni nu va fi (Text istro-român)
<i>Alex. Vasiliu</i>	O samă de rostiri sătești
<i>Bojena M. Șesan</i>	Doina de Eminescu (Versuri; trad. în cehește)
<i>Cornelia Stușanschi</i>	Amintiri despre Epaminonda Bucevschi
<i>Leca Morariu</i> ,	Pentru pluriformitate peda- gogică
<i>Aurel George Stino</i>	Calistrat Hogaș despre iarma- rocul Folticenilor
<i>Nec. Stețcu</i>	Alecu Russu, în epoca Unirii Principatelor
<i>Ion Ciocârlan</i>	Mărturisiri (Sfârșit)
<i>Octavia Lupu-Morariu</i> și <i>Leca Morariu</i>	Multe și mărunte...
<i>Elena Popescu și Leca Morariu</i> și O. L.-M.	Cronică
*	Bibliografie
O. L.-M.	Ctitori și adăugători ai noștri: Dela Administrația rev. „Făt-Frumos“

Bibliografie

G. Maxim-Burdujanu, *Il critico d'arte Demetrio G. Golescu e l'Italia*, Turnu-Severin 1944 (ca fascicola a 35-a din Buletinul Institutului „Cernăuți” dela Universitatea-Cernăuți, în refugiu la Râmnicul-Vâlci).

Vasile Grecu, *Erminii de pictură bizantină*, Cernăuți 1942.

Periodice primite la Râmnicu = Vâlci

„Conferența” An. VII Nr. 11-12 (Oct.-Nov. 1943); „Convorbiri literare” An. 77 Nr. 4 (Aprilie 1944)), Director: I. E. Torouțiu — Nr. omagial lui Ion Găvănescul la 85 ani (amplă recenzie de dist. nostru specialist Al. Ieșan, în N-rul viitor din „Făt-Frumos”); „Deșteptarea” An. II Nr. 5-8, Aprilie-Mai 1944 (Dir. C. Tomescu) Râmnicu-Vâlci; Eminentă „Gazeta Transilvaniei”, Brașov, Anul 107 (una sută șapte!), 1944; Buletinul Institutului „Cernăuți” An. VII 1944 Nr. 35: Dr. G. Maxim-Burdujanu, *Il critico d'arte Demetrio G. Golescu e l'Italia*; „Luminița” An. III Nr. 1 Ian. 1944 Râmnicul-Vâlci; „Păunașul Codrilor” An. III 1944, Zărnești-Brașov; „Satul” An. XIV 1944, București; Admirabil stăruitoarea „Unirea Poporului” An. 26, 1944, Blaj; „Vieța (Viața) Universitară”, An. III 1944, Cluj-Sibiu.

Onor.

G. T. Kirileanu

în

Piata - Veamă

Strada

Stefan c. Mare 25

Județul

PREȚUL 100 LEI